

ASRA NYT

Arbejderhistorisk Støttekreds Ringkøbing Amt

28. årgang

Nr.1

2011

”Arkivlærlingen” Jørgen Årestrup-Nielsen stærkt koncentreret på sin pind!

Foto Bent Kruuse

Læs inde i bladet: Set fra ”arkivlærlingens” hjørne.
En lille bog om Internationale fra 1872.
Op og ned ad barndommens gade
En kulbissesøns erindringer.

ASRA NYT

Udgivet af ASRA
Ålykkevej 3. 7400 Herning
Tlf: 2931 9225

Telefonen er åben i arkivets
åbningstid, som regel hver anden
onsdag fra kl. 10,00 til 15,00
Vi kan endvidere kontaktes på:

www.asra.dk

Redaktion:

Bent Kruuse
Elly Madsen
Jørn Jensen
Leo Skaaning

Hjemmeside:

www.asra.dk

Ansvarlig:

Formand Andreas Iversen
Tlf. 97371989

Kasserer:

Jørn Jensen
Tlf, 97719571

Deadline for næste nummer
1. marts 2011

Bladet trykkes med hjælp fra
3F Holstebro

Arkivet arbejder

Hver anden onsdag er der nogle
”ildsjæle” der mødes i arkivet, og
tager fat på bunkerne med arkivmate-
riale, som skal gemmes for eftertiden.
Der er nogen der har været med i
mange år, som Elly Madsen og Bent
Kruuse, der begge er udnævnt til
æresmedlemmer i ASRA.

Det skete i forbindelse med ASRAs
25 års jubilæum

De kender arkivet som deres egen
bukselomme, og ved hvor tingene kan
findes på de mange hylder.

Det er de ved at lære andre op i, så vi
har fået ”lærlinge” i arkivet.

Derudover er der Jørn Jensen, som er
foreningens kasserer, men som også
giver en hånd med arkivalier.

De nye der er kommet til er Jørgen
Aarestrup-Nielsen, og Børge Nielsen,
samt Frede Pedersen, - Bent Sønder-
gaard som har været med i mange år
og Jørgen Iversen, de giver en hånd
når de de kan se det brænder på, og
der mangler hænder.

Ind imellem er der andre der stikker
hovedet ind, og giver en hånd med.

Lad os slå fast, det arbejde der gøres
frivilligt og med stort alvor, er guld
værd for vores forening.

Det være sig at arkivere, at forberede
udstillinger, at tilrettelægge fore-
dragsaftener o.m.a. havde vi ikke
”arkivbisserne” havde vi ikke et så
fremragende arkiv som vi har i dag

.
l.s.

Leder

Så har vi igen sagt farvel til et gammelt år på godt og ondt. Statsminister Lars Løkke omtalte i 2009 i sin nytårstale finanskrisen, hvor han blandt andet sagde, at det bliver ikke så slemt for danskerne, da vi står godt rustet økonomisk.

Efterhånden må man sætte et stort spørgsmålstegn ved, hvor godt rustet vi var i forhold til finanskrisen med de besparelser regeringen har og er i gang med at foretage.

I sin nytårstale i år meddelte statsministeren at nu skal efterlønnen afskaffes, hvis vi fortsat ville have velfærd, så var der ikke råd at bevare efterlønnen længere. Man kan undre sig over hans udmelding, at han har taget en så stor kovending, for han har ind til flere gange i 2010 afvist at røre ved efterlønnen, når det har været fremsat af både de Radikale Venstre og ikke mindst af Det Konservative Folkeparti samt Dansk Arbejdsgiverforening. Statsministeren har virkelig et stort troværdighedsproblem.

Regeringen har foreløbig spillet ud med, at alle danskere, der er under 45 år pr. 31. december 2010 mister retten til efterløn. Personer tæt på efterlønsalderen vil ikke blive berørt. Hvad vil det mon sige? Ja det har vi ikke fået nogen bud på endnu. For de resterende vil efterlønnen blive ændret, så ændringerne bliver størst for de

ungste og mindst for de ældste. Regeringen lægger op til en hurtig indfasning af ændringerne, hvilket vil betyde, at også personer over 45 år vil blive kraftigt beskåret i deres efterlønsrettigheder.

Efterlønnen blev indført i 1979 blandt andet for at give nedslidte seniorer en tidligere tilbagetrækningsmulighed. Hvad vil man så gøre ved de nedslidte, de ufaglærte, der har gjort rent på skæve tider eller dem der har knoklet på fabrikgulvet eller på stilladserne på byggepladserne i 40-50 år, burde de ikke have ret til at trække sig tilbage, hvis helbredet ikke kan holde til mere og ikke tvinges til at arbejde til de kan gå på folkepension som 73 årig ?

Det er uværdigt hvis en slidt lønmodtager efter mange års hårdt arbejdsliv skal gennem en lang, usikker afprøvning til førtidspension. Man kan blive alvorlig nervøs for, at med det system, så vil mange havne på kontanthjælp. Det er ikke et alternativ til efterløn. Det er hamrende urimeligt, at regeringen vil afskaffe efterlønnen, ”fordi der ikke er råd”, og samtidig siger de konservative, at der skal gives skattelettelser til de rige. Det skal man lægge oven i de godt 50 milliarder kroner som regeringen allerede har givet i skattelettelser siden 2001. Ja det er nok den regning de skal have finansieret nu.

Andreas Iversen
formand

Set fra Arkivlærlingens hjørne

v. Jørgen Aarestrup-Nielsen

Det kom egentlig temmelig meget bag på mig, da jeg, ved et ”dobbeltagreb” i forbindelse med sidste års generalforsamling, blev lassoet, til noget registreringsarbejde for ASRA.

Men det overraskede mig faktisk endnu mere, at jeg lod mig lassoe.

Jeg vidste jo ikke rigtig hvad det drejede sig om, men sikkert nok ”noget støvet tastearbejde”.

-OK tænkte jeg, på vejen hjem i Jeggens bil. - ”Du giver det en chance på et års tid og overvejer så projektets interessebæredygtighed og prioritering i din videre pensionisttilværelse”

Min tilgang var jo ikke at jeg var super opsat, men dog indstillet på ”at give en hånd med, med ”den pukkel”, som, for mig var et helt diffust begreb.

Det var egentlig med et begrænset engagement i bagagen, at jeg cyklede til arkivet den første arkivdag. Flinker folk, tænkte jeg, men lokalene var jo ikke prangende, og temperaturen i lokalet denne frostklare martsdag, levede da vist heller ikke op til arbejdsmiljøloven. Jeg fik en kop kaffe og en kort rund

visning i arkivet, hvorefter Elly, ultrakort, satte mig ind i opgaven og viste mig rundt i computersystem og kartoteker. Der stod jo en del kasser rundt omkring og disse kasser udgjorde altså tilsammen ”puklen”.

Det første jeg fik fat i, var nogle få effekter fra Rør og Blikklubben i Herning. Det var da pudsigt, tænkte jeg, og min interesse fik det første kick. Esthers, ældste søn, er jo netop formand for Rør og Blik i Herning. Ja, du er da ikke helt i fremmedland, når det første du møder, kommer fra Carstens fagforening, tænkte jeg.

Det var nu en meget lille registreringsopgave, men den blev da løst med koncentreret omhu og det tog laang tid. – Jeg havde fuldført registreringen af mit første journal nr.

Videre: – Jeg åbnede den nærmeste kasse, som var fra Arbejdsmændenes fagforening, et sted i Ringkjøbing Amt – Skjern tror jeg.

Pludselig sad jeg med en kassejournal fra 1938, et mærkeregnskab fra 1943, en forhandlingsprotokol fra 48, senere dukkede noget op fra 1921, 1928 o.s.v.

Jeg kunne godt, for mit indre øje, se et dunkelt fagforeningslokale anno ca. 1930, med drivende, gulnende tobaksrøg, en høj skrivepult, blækhus, fyldepen, måske en blækstift, stempler og stempelsværte, masser at tunge protokoller med nussede og slidte kanter men fyldt med akkuratesse og sirlig håndskrift.

Nogle gange stoppede jeg op, faldt lidt i staver, og blev grebet af historiens vingesus.

En anden dag sad jeg pludselig med en ”valgaktie” – egenhændigt underskrevet af Hans Hedtoft.

Med en vis ærefrygt siger jeg til mig selv: ” Du Jørgen, gamle dreng: lige nu sidder du altså med et stykke papir i hånden, som også har været i hånden på Hans Hedtoft. Netop den ”Hans” min far havde omtalt, da vi, så vidt jeg husker, første gang, sammen snakkede om politik. Det var omkring grundlovsafstemningen i 1953. – Jeg var 9 år.

En anden dag var det en majtale fra 1924, jeg sad med i hænderne.

En dag var det noget fra Bodil Koch, der fangede mig.

Jeg møder arkivalier om konflikter og arbejdskampe, om politik og presse, om initiativ, og aktivitet, om

kooperation og kultur, om arbejderuddannelse og om personligheder og ildsjæle.

Alt hvad jeg møder er rundet af arbejderens kamp for ret og rimelighed i ”venstreland”.

En dag kom jeg til at tænke på, hvad der dog vil blive af alt dette ”Guld” om arbejdsbevægelsen, og velfærdskampen, hvis organisationerne ikke har et sted, der er beregnet til, systematisk og forsvarligt, at opbevare det for eftertiden.

Mit beskedne job som arkivmedarbejder, havde vist mig sin berettigelse. Jeg vil gerne fortsætte lidt endnu.

Jeg fandt efterhånden min egen arbejdsrytme og samværet og samarbejdet med kollegerne i arkivet, er en udsøgt fornøjelse hver eneste arkivdag.

”Puklen” er væk nu, en ny er kommet til.

Den glæder jeg mig til at kaste mig over i 2011

Godt nytår
Jørgen

Bedstefars clock

Ved Bent Kruuse

I forbindelse med omflytning, stødte jeg på dette gamle russiske lommeur. (Som desværre ikke kan gå). Det har tilhørt min morfar (1876-1939), som var sømand.

Uret siges at være en gave til besætningsmedlemmerne, fra en russisk tsar, da de havde sejlet med ham. Uden at fortælle mig i historien, mener jeg det kan være tsar Aleksander 3. af Rusland. g.m. Kejserinde Dagmar af Rusland, datter af ”Europas svigerfar”,

Chr. d. 9. (8/4 1818 - 29/11 1906).

Regerede i Danmark 1863-1906.

I samme forbindelse kan jeg nævne, at min morfar engang sprang i vandet og reddede en prinsesses hund. Han fik 10 kr. for heldetåden.

Foto Bent Kruuse

De gamle hunde

Forleden da jeg var i færd med at flytte nips fra møblerne, for at om-møblere, endte jeg med at stå med 4 porcelænhunde i hånden. En mor med sine tre hvalpe.

Hvis man kigger nærmere efter er hundene – altså figurerne – ikke i særlig god stand. Flere af dem er limet sammen og den ene hvalp mangler sin hale. Rent faktisk er de ikke bedre værd end at smide ud. Når det ikke er sket, skyldes det historien der ligger bag.

Hundene, der er mere end 70 år gamle, er en gave til min mormor, om det var fødselsdag eller jul husker jeg ikke. Men hvad jeg husker helt tydeligt var, at hundene kostede 1,75 kr. af mine sammensparede penge. Og med den logik jeg dengang besad, mente jeg nok at den store hund kostede 1 kr. og de 3 små hunde 25 øre hver. Jeg tror min mor overtog hundene ved min mormors død, og da min mor døde, vendte de så tilbage til mig, hvor de bliver lige så længe jeg kan passe på dem.

Tekst og foto: *Bent Kruuse*

En lille bog om Internationale. Fra 1872

Da min svigermor døde i 1988, var jeg så heldig, at jeg måtte tage, hvad jeg ville i hendes bogreol. Klemte inde mellem en del gamle bøger var en lille uanselig bog:

*Internationale
En historisk fremstilling
af C. Rosenberg*

*Ved udvalget til Folkeoplysningens
Fremme
Gads Forlag
1872*

Bogen er skrevet med gotiske eller ”krøllede” bogstaver, så det tager tid at læse den.

1872 --- Det var det år med Slaget på Fælled. Da har den gode Rosenberg sat sig ned og studeret, hvad det dog var med den Arbejderbevægelse, der var ved at kræve sin ret.

Første side bruger han på at beskrive, hvad en Arbejder er !!

Citat: ”*Læseren må herved mindes, at ordet ”ARBEJDER” i denne sammenhæng ikke bruges*

i den betydning, at det indbefatter alle, som hellige deres liv til en sammenhængende virksomhed, hvorved der gøres nytte i verden, enten denne virksomhed nu er af legemlig eller åndelig art, offentlig eller privat. Heller ikke tænkes der ved ordet særlig på anstregelsen og sliddet; thi mange af dem, der ved åndens arbejde eller som ledere i industriens tjeneste måtte hurtigst oplide legemets kræfter, medtages dog ikke blandt arbejderne, for så vidt der tales om ”Arbejderbevægelse” Ordet har i denne sammenhæng fået en bestemt begrænsning, så at det betegner dem, hvis gerning det er, at udføre arbejde, især legemligt arbejde for løn og for en andens regning, således at den som arbejdsherre modtager det ydede arbejde, og hvis det er sælgelige varer, afhænder det udelukkende på sin risiko og til sin fordel”

Ja puha – det var en lang smøre for at fortælle, hvem en arbejder er. I bogen fortælles, at arbejdere i England i 1864 har oprettet en

”Internationale”. Det er altså kun 8 år siden, og alligevel sætter en dansker sig for at komme med en historisk fremstilling. Og han er grundig. Både det historiske forløb op til dannelsen af Internationale og især i afsnittet :” Hvad Internationale vil”

Her fortælles om ejendomsret, nationalstat, og f. eks om ægteskab og religion.

Her et lille afsnit om Ægteskab:

”Vi skulle endnu kun belyse Internationales forhold til ægteskab og religion. Hvad det første angår, er det alt udtalt her i Danmark, at ægteskabet er en ”umoralsk institution”, og dette stemmer fuldkommen med hvad der andetsteds er kommet frem fra Internationales ordførere. Bakunins ”alliance” i Genferklærede i 1869 – og den blev godkendt af Generalrådet – at den som ”Atheistisk” (gudløs) bl. a. ville have ægteskabet afskaffet ”som politisk, religiøst, juridisk og borgerlig indretning.” I de tyske Genfer arbejderes erklæring fra 1871 hedder det” at for at skaffe kvindекønnet den det tilkommende frie stilling, for at holde vejen fuldstændig åben til at være

med i væddeløbet efter kulturformål, bør kvinden ikke lænkes til mandens lune, være sig ved en kirkelig eller borgerlig øvrigheds handling, hvorved det såkaldte ærteskab i regelen nedværdiges til en almindelig forsørgelses- og privilegeret prostitutionsanstalt, men at ethvert elskovsforhold må være tvangsfrit for at være sandt” - Dette turde være tilstrækkeligt i denne henseende.”

Alle tegnene er gengivet som i bogen, men retskrivningen er ændret. Jeg skal spare læserne for flere lange krøllede sætninger, men undrer mig stadig over, hvordan denne lille bog har sneget sig ind i min radikale svigermors bogreol.

Elly Madsen

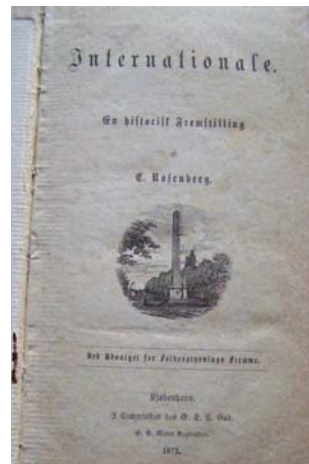

Foto Elly Madsen

Op og ned ad barndommens gade

En barndomserindring af Jørgen Aarestrup-Nielsen

På Aabyvej boede vi, mine forældre, mine 4 år ældre tvillingesøstre og jeg, til leje i en toværelses lejlighed hos tømrermester I.C.

Frederiksen og fru Herta.

Det var nok noget af en bedrift da de, omkring 1950, i deres Ford A årgang 1930, kørte på ferie gennem de sønderbombede Europa, til Paris.

Der var fire lejligheder i huset. Vi boede på første sal, dør om dør med ejeren.

I stuen boede ejerens datter og svigersøn, der var politibetjent i Aarhus.

I den anden stuelejlighed boede ”tante og onkel”, som vi kaldte dem. Hvorfor ved jeg ikke. ”Onkel” var manufakturhandler med forretning på Frederiks alle i Aarhus. Derudover havde de travhest på Aarhus Væddeløbsbane. De havde ofte gæster og det gik tit ”muntert” til.

”Onkel” var så rar syntes jeg.

”Tante” kunne jeg ikke ”forfrage”. – Hun ville altid indynde sig hos mig og kysse mig. Hvis tante, en

sjælden gang skulle passe mig, kunne jeg meget hurtigt blive meget uartig.

Pladsen til fem var lidt trang og vi sov alle i samme rum. I de koldeste vintermåneder, var stuen lukket af, så fungerede soveværelset som stue, lege- og soverum.

Far og mor havde deres dobbeltseng, pigerne en etageseng og jeg vist nok min egen lille seng. Jeg husker tydeligt hvor jeg nød det når jeg fik lov at falde i søvn hos søster Merete. Jeg husker også tydeligt den morgen i 1947, hvor jeg netop hyggede mig hos Merete og hun sagde: ”Nu har kongen sagt bum”. (Chr.d.X. var død, Penge var der få af, men hygge og tryghed var der masser af på Aabyvej 37.

På den anden side af vejen boede Olaf Bentzon, der var vognmand og brændselshandler. Olaf kørte med hestevogn og da jeg blev 5-6 år, var jeg ofte med Olaf, når han var rundt med kul og koks. Olaf var en lille og rundrygget mand

mærket af sliddet med at bære brændselssmækkene på nakken. Olaf var gift med Sigrid og de havde børnene Edel, ”Deller”, Preben, Inge, ”Inge-Pinge” og efternøleren Jytte. Merete var ikke ret gammel før hun fik lov at gå med Olaf til hestevæddeløb på Jydsk Væddeløbsbane og til andespil på ”Elka,” – det, der senere kom til at hedde Aaby-Kroen.. – Det var også Olaf der lærte mig at bande. Olaf kendte sandelig sprogets saftigste gloser.

I huset ved siden af vores boede skrædder Dam, der havde to døtre, Inger og Gudrun der var lidt ældre end mine søstre. – Inger blev senere gift med Børge, der også hed Tønning og var portør på banen. Børge læste siden hen til lærer og jeg mødte ham for nogle år siden ved et møde i Vejle. Jeg var da nyvalgt formand for min andelsboligforening og han var det samme for sin andelsboligforening i Juelsminde. Gudrun, der var sygeplejerske, blev gift med Børges bror, der hed Kurt og læste til læge.

Lidt længere henne ad gaden boede ”Hyt-Hansen”. – En pæn ældre mand, hvis hus hed ”Hydden” Helt uden grund var Merete hunderød for ”Hyt-Hansen”. Der var absolut

ingen mystik i ham. Han var virkelig ”en pæn gammel mand”.

Overfor Hyt-Hansen boede familien Knudsen. Far-Knudsen arbejdede på Aarhus Oliefabrik og drak tit mange bajere, hvilket i grunden ikke var så underligt. Efter bysladdereren forlød det at mor-Knudsen og den ældste datter, tilhørte ”det lette kavaleri” omkring Aarhus Havn. På et tidspunkt dukkede et ”meget ”solbrændt” barnebarn op hos familien Knudsen. Og den lille by snakkede og snakkede.

Snakken forstummede dog i takt med at drengen voksede op. Han viste sig at være et stort fodboldtalent, hvilket ændrede hans ”status” mærkbart. – I dag er han højt værdsat underviser på Århus Universitet.

Ved siden af familien Knudsen boede Aabyhøjs tidligere sognerådsformand, Folketings- og Landstingsmedlem O.I. Offersen. Fru Offersen, en lille vindtør men statelig dame, undrede sig da også højlydt, da der dukkede en mulat op i frk. Knudsens barnevogn – Det var jo ikke så godt i 1950-erne.

I nr. 31 boede Landry og Lykke Ludvigsen, hvis søn Torben blev

min sidekammerat i skolen. Landry var skiltemaler og en meget- og hurtigtsnakkende fynbo.

Nogle få huse fra Ludvigsens hus op ad Frodesvej, boede ”Bolder-Ras” en pensioneret DSB-mand med stor hang til jagt. ”Bolder-Ras” skældte ud og truede os børn hvis vores bold kom ind i hans have. - Deraf navnet.

”Bolder-Ras” ejede en skøn gammel Chevrolet Cabriolet med kaleche, ”Svigermor-klap” træhjul og trærat. Vinduerne var af en slags cellofan og godt gulnede af piberøg. – Den bil ville være en lækerbiskens for en veteranbils elsker af i dag.

”Uffes Onkel”, var en anden personlighed, man lagde mærke til. Han var en ”fin mand” med overfrakke og blød hat og en meget velholdt Chevrolet årg. Ca. 1930. Jeg har senere fundet ud af at ”Uffes Onkel” var indehaver af et større papir – engrosfirma i Aarhus

På hjørnet af Thorsvej, havde Camilla sin købmandsbutik som duftede af en blanding af petroleum, spegesild og kaffe. Her købte man varer som f.eks. sirup, gær, margarine og brunt sæbe i løs vægt. Her købte man på bog og fik bolcher

i et kræmmerhus når man betalte månedsregningen. Kaffemøllen kværnede hæst det meste af dagen. Camilla havde telefon nr. 70, men som regel var det nok at bede om Camilla, så klarede centralen resten. – Jeg var ikke så gammel da jeg ringede til Camilla og sagde ”Jeg er færdig” – Det virkede, for straks vendte mor hjem.

På marken udenfor haven til Aabyvej 37, græssede Olafs heste. Det var nogle store stærke arbejdsheste. Ikke så sjældent rev de sig løs og så var det om at komme ind i sikkerhed. På samme mark legede vi indianere og cowboys, skød med flitsbuer og slangebøsser, fløj med drager og byggede hytter og gravede huler og deltog i ”krigen” mellem Engparken og Solgården. Solgården var de farligste, for dem holdt ”trolleungerne” med. På marken var der også et stort vandhul hvor vi kunne stå på skøjter om vinteren og sejle på tømmerflåder når der var vand nok. - Det måtte jeg nu ikke fordi det var for farligt. Det har da også kostet et par omgange endefuld når jeg har tilsidesat det forbud. I vandhullet indsamlede vi tudseæg i henkogningsglas og så hvordan æg blev til haletudser og haletudser til rigtige tudser.

I Aarhus Å ved Fichs, fiskede jeg skaller. Til at begynde med, sammen med far. Heller ikke forbudt mod at gå til åen alene, kunne jeg overholde, men det blev vist aldrig opdaget. Jeg har også fået fortalt at jeg engang morede mig med at hælde mudder ind ad folks brevsprækker. Jeg indkasserede vist nok igen et par klask i halen, ved den lejlighed.

Om vinteren kørte sneploven på Aabyvej og de lokale snekastere kastede sneen så højt at det næsten nåede op til el-trådene. Sneploven var monteret på Schneider - Sørensens nyeste lastbil en Ford V-8, ca. årgang ” lig efter krigen”. Der var vist ikke mange kræfter i den lastbil, for vi drenge og nogle voksne snekastere måtte tit grave og skubbe ploven fri.

Om sommeren cyklede vi næsten hver dag til Moesgård Strand og badede. Det var en dejlig tur på ca. 10 km. hver vej gennem den skønne grønne Marselisborg Skov. Selv som små regnede vi ikke den tur, men desværre skete det et par gange at Søster-Vibeke væltede når vi skulle krydse jernbanesporene ved Fichs´ fabrikker.

Far var meget interesseret i politik og især var det socialdemokratiet, har sympatiserede med. Jeg har aldrig opfattet far som egentlig socialist, men snarere som en socialbevidst demokrat.

Far hadede egoisme og alt hvad der havde med militær og våben at gøre. Der er ingen tvivl om, at hvis han ikke var blevet kasseret, ville han have nægtet militærtjeneste. Far ” trak godt i trådene” og den socialdemokratiske folketingsmand Thorvald Mikkelsen, kom således ofte i vores hjem på Aabyvej.

Gennem fars lederarbejde i A.G.I.F., kendte han Aage Hansen, ”Åve”, som jeg kaldte ham. ”Åve” var forhyringsmand ved D.F.D.S. på Århus Havn, og også tit god for et par pakker Lucky Strike til mor og far og noget chokolade til os. Dalentoft, der var forsikringsmand ved Statsanstalten, kendte far også gennem idrætten og når far og Dalentoft skulle snakke og fik en bajer, fik jeg altid lov at smage. Sammen med Dalentoft, en malermester Pedersen og pastor Torp, grundlagde far Foredragsforeningen ”Forum, som stadig eksisterede da jeg forlod Aabyhøj i 1978. –

En kulbissesøns erindringer

Af Børge Nielsen

Prolog

G'da kære læser.

Tillad mig at præsentere mig selv. Jeg hedder Børge Nielsen og er født d.4/8 1945, 3 måneder efter besættelsen og 2 dage før man smed bomben over Hiroshima, uden at vide hvilke konsekvenser det ville få for kommende generationer.

Jeg kom til verden på Brande Sygehus, hvor jeg også er døbt, men blev dog sidenhen fremstillet i Blåhøj Kirke. Onde tunger har påstået, at grunden til, at Brande Sygehus blev nedlagt, var min skyld, idet sognerådet ikke ønskede flere katestrofer som den, der skete med min ankomst d 4/8.

Vognen

Nok om det. Grunden til at jeg farer i blækkuset, skyldes et over 60 år gammelt foto fra Fasterholt, hvor far og mor og jeg er taget foran det første hjem, jeg kan huske. Du har ganske ret, det ér det, du tror, og som min gamle far altid sagde, når vi gik til ro:”Nu er det nat i sigøjnervognen.” Domicilet

var indrettet med et separat køkken lige når du kom ind, formentlig med et kulfyret komfur. Derpå trådte man ind i stuen, med kakkelovn. For enden af denne, gemt bag et gardin, var så vore sovepladser bestående af en køjeseng, hvor mor og jeg sov for oven og far forneden. Om søndagen fik jeg lov at komme nedenunder, hvor jeg så blev underholdt med, at far tegnede på bundbrædderne. Nå, mor havde formentlig ikke altid opholdt sig ovenpå. På et tidspunkt sagde min far til mig, at jeg vist trængte til at få en lillesøster, hvilket nok snart ville ske. I mellemtiden kunne jeg gå hen og kigge ud af vinduet, for storken ville nok komme kørende i bil af Brandevejen. Man havde ikke så meget at få fritiden til at gå med, så der sad jeg og gloede. Men ak, jeg fik aldrig mødt storken, for en dag nede hos min bedstemor i Filskov blev jeg hentet af en dame, som jeg skulle gå tur med, da vi kom tilbage, havde den været der og afleveret min lillesøster. Nu var gode råd dyre, for med sådan en forøgelse kunne vi ikke blive boende, så far måtte

ud at købe fast ejendom. Det blev så et træhus fuldstændig magen til museet i Søby. Vor elskede vogn blev herefter solgt til et omrejsende murersjak, og jeg kunne med sorg i sindet se den blive spændt bag en lastbil og kørt bort.

Træhuset

Der var 2 slags mennesker i Fæsterholt, dem i husene (sten) og så alle os nybyggere. Jeg har været i et stenhus, men syntes ikke det var noget særligt. Især husker jeg et besøg i København hos min moster og onkel. De boede i en lille lejlighed på 5. sal med lokum i gården. Det havde jeg 2 tanker om, nemlig at det var godt, det ikke var mig, og at det måtte være københavnere, der havde opfundet natpotten. Nå, men vores hus var indrettet med køkken, nu havde vi fået gas, og en stue hvor der naturligvis blev fyret med brunkul. Så havde den forrige ejer fået skaffet nogle brædder og lavet en lille tilbygning, hvor vi havde vores soveværelse, som var adskilt fra stuen med et gardin, omme bag huset havde vi så vort lokum. Det var jo ikke altid, jeg var faldet i søvn. Når vi fik gæster, så kunne jeg jo ligge inde bag gardinet og

lytte til samtalen. Engang var Egon Rundhyt og hans kone Elly på besøg. De var ved at opføre et rundt hus af selvstøbte sten, deraf navnet. Da min far så spurgte, om de sku ha træk og slip, var svaret:” Ja ja, Elly trækker, og jeg slipper. Ha ha”. Den forstod jeg ikke helt, men en anden gang havde der været landskamp mod russerne:” Det var endda godt, vi tabte, for ellers havde de erklæret os krig.” Den brød jeg mig selvfølgelig ikke om. Så var der Elvinus Post. Han var post og derfor månedslønnet. Ham og hans kone Gerda kom gerne sidst på måneden for at spille kort. Det var temmelig sikkert for at styrke husholdningspengene, idet min mor ikke var den store ørn ud i kortspillet. Men en dag gik det galt, og så måtte Elvinus aflevere sine galocher, som han havde været nødt til at stille som sikkerhed.

Dagligdagen

Det var jo en dejlig tid med masser af venner, her må jeg lige indskyde, at vores vej ingen navn havde, men blev kaldt Pistolstræde. Ikke fordi vi var voldelige, men på grund af de mange børn. Pligter havde jeg ikke mange af, men en gang i mellem skulle jeg

ud og sanke kul. Det foregik med min trækvogn ud af vejen mod Arnborg, hvor kullene blev kørt. Jeg kunne så, når vognen var halvt fuld, vende om og fylde den på tilbagevejen. Men den kæreste pligt var, når jeg skulle hente min far om torsdagen, hvorfor lige torsdag forstod jeg ikke rigtig. Men når jeg kom der ud, blev jeg som regel udstationeret bag i en af de store gravmaskiner med en sodavand i hånden, medens far lige havde noget meget vigtigt at ordne i markentenderiet. Han skulle bare tage den tid, han skulle bruge, for jeg havde det meget fint. Det var desværre ikke altid min mor var glad, når vi kom hjem, det forstod jeg naturligvis ikke, jeg havde blot gjort min pligt. Jeg gik også i søndagsskole, og der lærte jeg, at hvis der var noget, man virkelig ønskede, skulle man blot be' til Gud, så jeg bad under aftenbønnen selvfølgelig om en ny cykel. Min far må ha hørt det, for han har senere fortalt mig, at han ønskede jeg kunne vente til torsdag, da var chancen størst. Og sandelig, en dag holdt den der. Jeg skulle naturligvis straks ud at vise den frem. De forskellige mødre virkede nu ikke videre begejstrede. Jeg har senere fået den tanke, at min far har haft held i kortspillet,

og det i virkeligheden var damernes husholdningspenge, der havde finansieret den. Godt jeg ikke vidste det dengang.

Skolen

D. 1. April 1953 startede jeg i Fæsterholt forskole. Det var en skole med kun en lærerinde, fru Lunde, og vi skulle kun gå hveranden dag fra 8-4, første klasse for sig, og anden og tredje sammen. Jeg var uden at prale og i modsætning til min sidekammerat en rigtig UG dreng, men han kom fra en af de helt store gårde, så hans far sagde blot til ham:” Du ka fortælle frøken, at du ka tæl' peng'”. Vores efterårsferie blev jo kaldt for kartoffelferie. Der var ikke megen ferie men masser af kartofler, og jeg må indrømme, at jeg ikke fandt det særlig interessant at kravle rundt i noget fugtigt jord og grave kartofler op med de bare hænder og smide dem i en kurv, som jeg slæbte med mig. Ellers gik dagene med gymnastik i det fri, skrivning med griffel på vore tavler, men som vi blev ældre, fik vi dog udleveret hæfter at skrive i. Men pludselig blev det anderledes derhjemme. Min far begyndte at tale om, at nu var den, og nu var

den blevet fyret. Jeg vidste ikke rigtigt hvad det ville sige. Jeg vidste at man fyrede med brunkul, men ikke hvordan det foregik med mænd. Så en dag kom han hjem og sagde, at nu var han også fyret, heldigvis så han ikke ud til at have taget skade. Nå, der gik ikke længe, før der kom en mand, der gerne ville have ham til at arbejde på sit fiskeri, og der fulgte sandelig en bolig med, et stenhus med træk og slip. Min far sagde ja tak, og siden da blev mit liv totalt forandret. Jeg gik ganske vist på den samme skole, og havde de samme venner, men en dag fik min far et nyt tilbud.

Epilog

Fiskeriejeren ejede også et dambrug i Holstebro, hvor man udklækkede yngel, her blev far tilbudt jobbet som fiskemester. Lige gyldig hvor meget jeg høl og skreg, og lige gyldig hvor tit jeg erklærede: 'A vil æ op te Holstebro å snak fin snak', hjalp det ikke, min far takkede ja. D. 1/9 1955 emigrerede vi så til Holstebro. Det kulturchock jeg blev udsat for, ved at skulle starte i en stor byskole med 1100 elever og Holstebro i øvrigt, vil jeg måske fortælle om en anden gang.

/b

”Nu er det nat i sigøjnervognen” sagde far, når vi skulle sove

Privat foto

Kontingentbetaling.

Indbetalingskortet til betaling af årskontingent for 2011 er vedlagt denne udgave af ASRA Nyt.

Kontingentbetalingen er meget afgørende for, at ASRA kan fortsætte arbejdet med indsamling og registrering af arbejderhistorie. Vi har i 2010 kunnet registrere en forøget kontingentbetaling på grund af et større medlemstal, hvilket er meget tilfredsstillende. Men udgifterne er desværre også til stadighed stigende, og i løbet af 2011 får vi en ny portostigning.

Samtidig kan vi konstatere at sammenlægningerne af faglige og politiske foreninger endnu ikke er afsluttet, og det bevirker at vi hvert år mister medlemmer alene af den grund.

Portoen stiger betydeligt

Vi håber derfor at du/I stadig vil støtte op om ASRA og snarest få betalt kontingentet.

Efter at kontingentsatsen for personligt medlemskab har været uændret gennem mange år, blev det på generalforsamlingen i 2010 vedtaget, at den fra 2011 skal stige med 25 kr. til 125 kr. Vi håber imidlertid, at dette ikke vil afholde dig fra fortsat at bevare dit medlemskab i ASRA.

Kontingentet for øvrige medlemsgrupper er uændret.

Venlig hilsen
Jørn Jensen
kasserer

Dit kontingent er vigtigt for os

Den gamle Redacteurs Klumme

af Bent Kruuse

Sentimental længsel efter en svunden tid

Man hører tit at folk, når de efter et travlt liv på arbejdsmarkedet, går på efterløn eller pension, skal have læst de bøger, de ikke tidligere har haft tid til at læse. Jeg skiller mig ikke ud fra mængden, men indtil nu er det kun få bøger (udover tegnebogen), jeg får åbnet. Næmlig mine ordbøger.

Det er sket netop nu, hvor jeg til indholdet i denne klumme, skulle finde ud af hvad ordet ”nostalgi” egentlig dækker over. Ifølge Politikens Nudansk ordbog er betydningen ”Sentimental længsel efter en svunden tid” og slår man op i Politikens retskrivnings- og betydningsordbog, er yderligere tilføjet: ”der huskes som lykkelig”. Det var vel nogenlunde hvad jeg havde ventet. For der er som regel en eller anden form for eufori, når man mindes ”de go’ e gamle dage”.

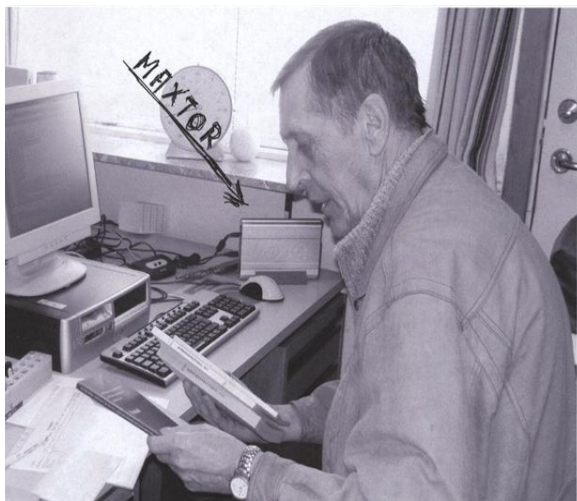
I ordbogen kan også læses, at en person, der lider af nostalgi, er en ”nostalgiker”. Den gamle Redacteur må nok erkende at være en af slagsen. Naturligt nok, ellers havde der vel næppe været den lyst og gejst der skal til, for at kunne arbejde med de gamle arkivalier som det sker i ASRAs arkiv. Nostalgien viser sig også ved tilbøjeligheden til at hæge om effekter – med tilhørende historie - fra barndommen og ungdommen. Som f.eks.

et gamle russisk lommeur, der ikke kan gå. (Beskrevet andet steds i dette blad). Det har, for mig, affektionsværdi, fordi det har været min morfars og for den historie der hører med. Som et andet eksempel har jeg et gammelt maleri hængende. For andre har det næppe nogen værdi, men for mig er det et kært minde. Min mormor havde maleriet, med et sejlskib i forgrunden og ude i horisonten et dampskib. Jeg husker når jeg var på ferie hos min mormor, og jeg kiggede intens på maleriet, kunne jeg se dampskibet i baggrunden bevæge sig. (Eller rettere det troede jeg, at kunne se). Havde jeg ikke haft den oplevelse, havde jeg måske glemt maleriet, men i dag er det ”sentimental nostalgi fra en tid der huskes lykkelig”. Næmlig københavnerdrengens lykkelige sommerferier i Korsør.

Så jo, jeg er en sentimental nostalgiker.

Foto Bent Kruuse

Den tidligere redaktør af Aktuelt og socialminister Bent Hansen skrev i Arbejdsmandenes blad 1964.

Det er klart at hvis man sammenligner Danmark nu med Danmark for en eller flere menneskealdre siden, er forskellen åbenbar.

Den er så åbenbar, at man roligt kan sige at der er sket en revolution i menigmands levevilkår.

Hvis man går tilbage til 1914, så så årslønningerne dengang sådan ud, i gennemsnit.

Faglært arbejder 1.650 kr.

Ufaglært arbejder 1.350 kr.

Kvindelig arbejder 825 kr.

Der er sket meget siden.

I 1962 var årslønnen for en faglært i gennemsnit på 20.200,- kr. for en ufaglært på 16.800,- kr og en kvindelig arbejder på 11.800,- kr.

***Hej venner og veninder
her sidder jeg med røde kinder.
Endnu et år er gået
og jeg har ikke nået
at ønske held og lykke med elve.
For det år vi ej skal skælve,
thi en ny regering vil bringe smil,
så vi klarer dagen med stil.
Nu da jeg har taget Bents plads
vil jeg rigtig gi den gas,
og så vil jeg være den faktor,
der bekæmper den mægtige maxtor!***

/b

Bent Hansen fortsætter:

Det er klart man ikke uden videre kan sammenligne lønningerne, for en 1962 krone er ikke nær så meget værd, som en 1914 - krone.

En krone i 1914 var rundt regnet fem gange så meget værd, som en krone i 1962 - men tager vi dette med i regnestykket, kommer vi til det resultat, at en arbejder i 1962 tjente 2½ gange så meget - målt med reallønnen - som en arbejder i 1914

(læst i et fagblad i arkivet)

Leo Skaaning

Dagsorden generalforsamling i ASRA

onsdag den 23. februar 2011 kl.19,00

i Fødevarerforbundet Midt Vestjylland (NNF)

Struervej 31, 7500 Holstebro.

1. Velkomst.
2. Valg af dirigent.
3. Beretning v/formand Andreas Iversen.
4. Fremlæggelse af revideret regnskab v/Jørn Jensen.
5. Forelæggelse af Budget.
6. Fastsættelse af kontingent for 2012.
7. Indkomne forslag til behandling.
8. Valg:
 - a. Valg af formand for 2 år.
På valg er:
Andreas Iversen, Tarm
 - b. Valg af 3 bestyrelsesmedlem for 2 år:
På Valg er: Elin Kragelund, Ikast
Bent Søndergaard, Herning
Inge Marie Jensen, Ulfborg
 - c. Valg af to bestyrelsessuppleanter:
På valg er:
Jørgen Iversen, Snejbjerg.
Ingrid Preisler Andreassen, Tjørring.
 - d. Valg af 2 revisorer:
På valg er:
Villy Grøn, Vildbjerg.
Erik Christensen, Herning.
 - e. Valg af Revisor suppleant.
På valg er:
Egon Karlsen, Videbæk.
9. Eventuelt:
Forslag som skal behandles under punkt 7 skal være formanden i hænde senest 8 dage før generalforsamlingen.

Bestyrelsen